

WPD Finland Oy
Tapiolan Keskustorni
02100 Espoo

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO SUURHIEKAN MERITUULIPUISTON SÄHKÖNSIIRRON UUDESTA REITTIVAIHTOEHDOSTA KEMIN, KEMINMAAN JA SIMON KUNTIEN RAJALLA

Merituulipuistoa koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma valmistui kesäkuussa 2007 ja se oli nähtävillä 9.7.–31.8.2007. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus antoi lausunnon tuulipuiston arviointiohjelmasta 28.9.2007. Arviointiohjelman täydennys, joka koski sähkönsiirtovaihtoehtoja, oli nähtävillä 14.4.2008–16.5.2008. Yhteysviranomainen antoi lausuntonsa arviointiohjelman täydennyksestä 12.6.2008. Reittivaihtoehto 3C linja ja Haukiputaan rajalla oli nähtävillä 12.5.–13.6.2008. Yhteysviranomainen antoi lausuntonsa reittivaihtoehdosta 9.7.2008.

Uusi reittivaihtoehto C. WPD Finland Oy on suunnitellut Suurhiekan merituulipuistohankkeeseen uuden sähkönsiirron reittivaihtoehdon C Kemin ja Keminmaan sekä Simon kuntien rajalle. Muutoksen taustalla on tavoite sovittaa yhteen Suurhiekan hankkeen Karsikon ilmajohtoreittivaihtoehdot Fennovoima Oy:n ydinvoimahankkeen mahdollisten voimajohtolinjausten kanssa. Linjausten yhteensovittamisessa hyödynnettäisiin samaa johtokäytävää siten, että kummankin sähköntuottajan voimajohtot olisivat omilla erillisillä pylväillä sähköteknisen riippumattomuuden turvaamiseksi. Uusi reittivaihtoehto oli nähtävillä 3.11. – 3.12.2008. Uusi reittilinjaus korvaisi Kemin ja Simon Karsikon vanhat reittivaihtoehdot RVE1 a ja b, jotka olivat nähtävillä viime keväänä.

Merikaapeliyhteys tulisi merituulipuistosta mantereelle Karsikon länsipuolella sijaitsevaan rantautumispaikkaan (Kivilahti, Simon kunnan puolella). Rantautumispaikasta uusi reittivaihtoehto kulkisi maahan kaivettavana kaapelina noin 500 metrin matkan sisämaahan päin kaapelin ja avojohdon väliin tarvittavalle sähköasemalle asti. Sähköasemalta eteenpäin uusi reittivaihtoehto kulkisi ilmajohtona Fennovoima Oy:lle suunnitellun johtolinjauksen yhteyteen, mistä se jatkuisi ilmajohtona yhteisessä johtokadussa olemassa olevalle 400 kV voimajohtolle asti.

Yhteensovitettu reitti kulkisi molemmin puolin Kemin ja Simon kuntien rajaa, kuitenkin suurelta osin Simon puolella mm. Musta-aavan etelä-kaakkoispuolelta kiertäen. Rantautumispaikasta olemassa olevalle 400 kV:n voimajohdolle olisi matkaa n. 20 km. Tästä eteenpäin merituulipuiston sähkönsiirtoreitti kulkisi aiemmin esitetyn mukaisesti olemassa olevaa voimajohtoa seuraten Keminmaan sähköasemalle asti, missä hanke liitettäisiin valtakunnalliseen kantaverkkoon

Tiedottaminen. Yhteysviranomaisen tiedotti uudesta reittivaihtoehdosta hankkeen vaikutusalueella ja pyysi kuntien ja muiden keskeisten viranomaisten ja tahojen lausunnot. Uudesta reittivaihtoehdosta kuulutettiin lehdistöilmoituksella Pohjolan Sanomissa. Uusi reittivaihtoehto oli nähtävillä 3.11.—3.12.2008 Kemin kaupungintalolla, Simon ja Keminmaan kunnanvirastoissa ja pääkirjastoissa sekä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa (Veteraanikatu 1, Oulu), myös sähköisenä osoitteessa www.ymparisto.fi → alueelliset ympäristökeskukset → Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus → vireillä olevat YVA-hankkeet.

Ympäristökeskus varasi lausunnonantomahdollisuuden uudesta reittivaihtoehdosta Kemin kaupunginhallitukselle, Simon ja Keminmaan kunnanhallituksille, Lapin liitolle, Lapin ympäristökeskukselle, Metsähallituksen Pohjanmaan ja Lapin luontopalveluille, Oulun yliopistolle, Museovirastolle, Lapin maakuntamuseolle, Fingrid Oy:lle, Lapin lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolle, Tiehallinnon Lapin tiepiirille, Metsäkeskus Lapille, Finavia Kemi-Tornion lentoasemalle, Lapin luonnonsuojelupiirille ja Kemin Lintuharrastajat ry. Xenukselle.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaisen antoi lausuntonsa Suurhiekan merituulipuiston sähkönsiirron reittivaihtoehtoja koskeneesta arviointiohjelmasta 12.6.2008. Nyt puheena olevaa uutta reittivaihtoehtoa koskevat monet tuossa lausunnossa esiin tuodut näkökohdat koskien maankäyttöä, maisemakuvaa, elinkeinoja, ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Samoin se, mitä yhteysviranomaisen totesi vaikutusten merkittävyyden arvioinnista, haitallisten vaikutusten ehkäisemisestä, vaihtoehtojen vertailusta ja hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta pätee myös tähän uuteen reittivaihtoehtoon. Yhteysviranomaisen ei tässä lausunnossa toista aiemmin esitettyä.

Uuden reittivaihtoehdon tavoitteena on ollut sovittaa yhteen merituulipuistohankkeen Karsikon ilmareittivaihtoehdot Karsikkoniemeen mahdollisesti rakennettavan ydinvoimalaitoksen voimajohtolinjausten kanssa. Yhteysviranomaisen on 12.6.2008 antamassaan lausunnossa katsonut, että hankkeiden yhteensovittamismahdollisuuksia ja yhteisvaikutuksia tulee tarkastella.

Museovirasto pitää arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta Suurhiekan sähkönsiirtolinjauksen vaihtoehtoa C parempana kuin aiemmin esitettyjä Kemin ja Simon reittivaihtoehtoja RVE 1 a ja b, mikäli ydinvoimahanke toteutuu. Voimalinjan alueella tunnettu muinaisjäännösalue on Kemin Aaltokangas (tunnus 240010070). Linjavaihtoehdon toteutuessa Museovirasto edellyttää alueen maaperään kohdistuvan rakentamisen selvityksiä.

tämistä ja mahdollisia tarkempia arkeologisia kaivaustutkimuksia. Muilta osilta linjausvaihtoehto C olisi toteutuessaan inventoitava maastossa. Yhteysviranomaisen totesi jo aiemmin, että muinaisjäännösten inventoinnista tulee neuvotella Museoviraston kanssa.

Museoviraston näkemyksen mukaan historiallista Pohjanmaan rantatietä ylitettäessä on linjaus suunniteltava niin, että tiemaisemaan aiheutuu mahdollisimman vähän muutoksia. Yhteysviranomaisen pitää kulttuurihistoriallisten ja maisemakuvallisten näkökohtien huomioon ottamista tärkeänä reittilinjausta suunniteltaessa.

Tiehallinnon Lapin tiepiiri toteaa, että valtatie 4 tulee Simon ja Kemlin kunnanrajan kohdalla muuttumaan moottoritietasoiseksi ja on osa valtakunnallista erikoiskuljetusten tavoitetieverkkoa, mikä tulee ottaa huomioon mm. voimajohtojen ulottuvuuksissa. Yhteysviranomaisen näkee tärkeäksi ottaa huomioon voimajohtojen ja maanteiden yhteensovittamisessa periaatteet, jotka turvaavat maankäytölliset ja muut tavoitteet.

Saaduissa lausunnoissa esitetään ristiriitaisia näkemyksiä uuden reittivaihtoehdon linnustovaikutuksista. Yhteysviranomaisen näkee tarpeelliseksi, että arviointiselostuksessa selvennetään eri reittivaihtoehtojen vaikutuksia linnustolle ja millä keinoilla haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää.

Saaduissa lausunnoissa annetaan sekä tukea uudelle reittivaihtoehdolle että vastustetaan sitä. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee vertailla selvitettävien reittivaihtoehtojen vaikutuksia. Vertailun tulokset on esitettävä niin, että voidaan esittää perustelut valittavalle reittivaihtoehdolle.

Fingrid Oyj toteaa lausunnossaan neuvotelleensa voimajohtojen linjauksesta WPD Finlandin kanssa. Ydinvoimalaitoksen ja merituulipuiston edellyttämien reittien yhteensovittaminen nähtiin paikallisesta ja alueellisesta näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi. Fingrid katsoo, että kantaverkon käyttövarmuussyistä voimajohdot tulee sijoittaa omiin erillisiin voimajohtorakenteisiin sähkötekniikan riippumattomuuden turvaamiseksi. Fennovoima Oy:n suunnitteleman johtoalueen levennystarve on Fingridin mukaan muutaman kymmenen metriä. Yhteysviranomaisen näkee edellä mainitut näkökohdat perustelluiksi ottaa huomioon reittilinjauksen vaikutusten arvioinnissa.

Muiden vaikutusten ja näkökohtien osalta yhteysviranomaisen viittaa 12.6.2008 antamaansa lausuntoon ja oheistaa seuraavaan uuteen reittivaihtoehtoon saamansa lausunnot ja mielipiteet.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Kannanottoja toimitettiin yhteysviranomaiselle yhteensä 11.

Kemin kaupunginhallitus. Kaupunginhallitus yhtyy maankäyttö- ja mittaus-toimen sekä Kemin Sataman lausuntoon ja toteaa, ettei kaupunginhallituksella ole huomautettavaa uudesta reittivaihtoehdosta C, joka on aiempia vaihtoehtoja parempi.

Lapin liitto. Ei huomautettavaa

Simon kunta. Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, ettei sillä ole huomauttamista uudesta reittivaihtoehdosta. Reittivaihtoehto on yhtenevä Fennovoiman ydinvoimalaitoksen johtolinjauksen kanssa.

Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut. Suunniteltujen sähkönsiirtoverkkolinjausten läheisyydessä on kaksi tunnettua kalasääksen reviiriä. Muiden suurten petolintujen tunnettuja pesiä ei ole. Suunniteltujen linjausten läheisyydessä tulisi kuitenkin suorittaa tarkempi inventointi, sillä esimerkiksi merikotkan pesän löytyminen alueelta on mahdollista.

Suunnitelluilta reittivaihtoehdolta ei Metsähallituksen tietojen mukaan tunnetta muinaisjäännöksiä, mutta alueiden inventoinnit ovat todennäköisesti puutteelliset. Koska lähialueilta tunnetaan runsaasti muinaisjäännöksiä, tulisi alueilla tehdä muinaisjäännösten inventointi.

Suunniteltujen reittivaihtoehtojen alueelta tulisi myös inventoida tarkemmin mahdolliset uhanalaisten lajien ja luontotyyppien esiintymät. Näitä on mahdollista löytyä erityisesti reheviltä Maksniemen ja Karsikon seuduilta, missä saattaa mahdollisesti olla esimerkiksi toistaiseksi tuntemattomia neidonkengän esiintymiä sekä uhanalaisiin luontotyypeihin kuuluvia lettoja.

Museovirasto. Museovirasto on Simon kunnan ja Kemin kaupungin ydinvoimayleiskaavaan sekä Simon kunnan ydinvoima-asemakaavan luonnoksista antamassaan lausunnossa 27.11.2008 todennut, että kaavassa ja -kaavamerkinnällä osoitettu voimalinjan johtoalue sijoittuu Kemin Aaltokankaan muinaisjäännösalueen itäosaan Simon kunnan rajalla (muinaisjäännösrekisterin kohdetunnus 240010070). Kaavaluonnoksen johtoalue on yhtenevä esitetyn uuden reittivaihtoehdon C kanssa ja edellyttää linjausvaihtoehdon toteutuessa alueen maaperään kohdistuvan rakentamisen selvittämistä ja mahdollisia tarkempia arkeologisia kaivaustutkimuksia. Muilta osiltaan linjausvaihtoehdon C kohdalta ei tunneta arkeologisia kohteita, mutta sen toteutuessa Museovirasto edellyttää linjauksen maastointinventointia sillä sijaitsevien mahdollisten muinaisjäännösten selvittämiseksi. Vasta sen tulosten pohjalta on mahdollista lausua vaihtoehdon toteuttamisen edellyttämistä toimista muinaismuistolain näkökulmasta.

Historiallista Pohjanmaan rantatietä ylitettäessä on linjaus suunniteltava niin, että tiemaisemaan aiheutetaan mahdollisimman vähän muutoksia. Pohjanmaan rantatie on inventoitu kattavasti 2000-luvulla Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Lapin läänin alueella. Inventoinnin perusteella parhaiten säilyneet tieosuudet on arvioitu valtakunnallisesti merkittäviksi tieosuuksiksi. Lapin läänin alueella lähes koko rantatien pituus, 70 kilometriä, on paikallistettavissa maastossa (liitekartta).

Mikäli suunniteltu Fennovoima Oy:n ydinvoimalahanke Karsikkoniemeen toteutuu, Museovirasto pitää arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta Suurhiekan tuulivoimalan sähkönsiirtolinjauksen vaihtoehtoa C suositeltavana, kuin aiemmin esitettyjä Kemin ja Simon reittivaihtoehtoja (a ja b).

Lapin maakuntamuseo. Lapin maakuntamuseo on tekemänsä yhteistyösopimuksen nojalla välittänyt lausuntopyynnön antamisen jakelulistassa

mainitulle Museovirastolle. Lapin maakuntamuseo ei anna asiasta erillistä lausuntoa, vaan yhtyy Museoviraston näkemyksiin.

Lapin lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto. Ei huomautettavaa.

Tiehallinto, Lapin tiepiiri. Lapin tiepiiri pyytää ottamaan huomioon yleiset voimajohtojen ja maanteiden yhteensovittamista koskevat periaatteet, jotka Oulun tiepiiri ja Lapin tiepiiri ovat Suurhiekkan merituulipuiston sähkönsiirron reittivaihtoehtoista yhteisestä lausunnossaan esittäneet (4523/2008/30/3). Tiepiiri toteaa myös, että valtatie 4 tulee Simon ja Kemmin kunnanrajan kohdalla muuttumaan moottoritietasoiseksi ja on osa valtakunnallista erikoiskuljetusten tavoitetieverkkoa, mikä tulee ottaa huomioon mm. voimajohtojen ulottuvuuksissa.

Fingrid Oyj. Fingrid Oyj ja WPD Finland ovat ennen YVA-menettelyn käynnistämistä selvittäneet tuulipuistoon liittämistä kantaverkkoon. Lisäksi Fingrid on käynyt WPD Finland Oy:n kanssa 28.5.2008 neuvottelun mm. uudesta johtoreitistä. Kokouksessa todettiin, että alueelle suunnitellun Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen ja merituulipuiston edellyttämien johtoreittien yhteensovittaminen on paikallisesta ja alueellisesta näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Kantaverkon käyttövarmuussyistä WPD Finland Oy:n ja Fennovoima Oy:n voimajohdot tulee sijoittaa omiin erillisiin voimajohtorakenteisiin sähkötekniikan riippumattomuuden turvaamiseksi. Merituulipuiston edellyttämä sähkönsiirtoyhteys edellyttää Fennovoima Oy:n suunnitteleman johtoalueen levennystarvetta muutaman kymmenen metriä riippuen voimajohdon jännitetasosta ja pylvästyypeistä.

Lapin luonnonsuojelupiiri. Lapin luonnonsuojelupiiri ry lausui merituulipuiston sähkönsiirron reittivaihtoehtoista 14.5.2008 päivätyssä lausunnossaan. Silloin esitetyistä sähkönsiirron reittivaihtoehtoista luonnonsuojelupiiri piti ympäristöhaitoiltaan vähäisimmiltä vaihtoehtoja 4 ja 5 (RVE 4 ja RVE 5). Tosin ympäristövaikutusten arviointiohjelma ja sen täydennys olivat vajavaisia luontoselvitysten osalta eikä esimerkiksi reittivaihtoehtojen vaikutusta linnustoon ollut selvitetty.

Piiri vastustaa vanhojen reittivaihtoehtojen korvaamista uudella reittilinjauksella C. Perustelut: nyt esitetty reittivaihtoehto on epärealistinen, koska Fennovoima Oy:n ydinvoimalahankkeen toteutumisesta ei ole takeita. Hanke on kohdannut huomattavaa vastustusta eri tahoilta, mm. paikallisilta asukkailta, alueella lomailevilta sekä ydinvoiman vastustajilta, joita löytyy niin tavallisista kansalaisista, tutkijoista kuin päättäjistäkin. Alueelle ehdotettu ydinvoimamaakuntakaava on vielä lausuntovaiheessa eikä ole tietoa siitä, tullaanko sitä hyväksymään.

Hankkeen toteutuminen vaatisi lisäksi yleiskaavan ja asemakaavan hyväksymistä, erilaisten lupien myöntämistä sekä valtioneuvoston periaatepäätöksen. Kaavoissa ei siis ole tällä hetkellä varausta kyseiselle hankkeelle eikä siten lupiakaan myönnetty tai periaatepäätöksiä tehty. Hankkeen toteutumisesta vastaan puhuvia seikkoja on esitetty prosessin aikana runsaasti ja on hyvin mahdollista, ettei se toteudu ollenkaan. Muutamia hanketta vastaan puhuvista seikoista voi löytää kootusti osoitteesta www.uraanivoima.com/?p=simon_uraanivoimala. Yleisesti ydinvoimaloiden

turvallisuutta käsitteleviä lähteitä löytyy mm. Leena-Elisa Lähteenmäen pro gradu-tutkielmasta sekä muista lähteistä.

Voimajohdon sijoittaminen Fennovoima Oy:n ydinvoimalahankkeen suunnitelman mukaisesti vaikuttaisi erityisesti muuttolintuihin. Karsikkojärvi, Laitakari ja Korppikarinnokka ovat linnustoltaan erityisen arvokkaita alueita ja voimajohdon sijoittaminen reittivaihtoehto C:n mukaan lisäisi muuttolintujen törmäysriskiä huomattavasti. Tämä on mainittu myös Fennovoiman tekemässä ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Ottaen huomioon edellä esitetyt reittivaihtoehtoon liittyvät epävarmuustekijät sekä sen ympäristövaikutukset, Lapin luonnonsuojelupiiri esittää, ettei reittivaihtoehto C:tä sisällytetä merituulipuistohankkeen suunnitelmaan vaan pitäydytään vanhoissa reittivaihtoehtoissa. Reittivaihtoehtoista RVE 1-RVE 5 tulee valita se, joka aiheuttaa vähiten ympäristöhaittoja. Asianmuksien luontoselvitysten jälkeen voidaan uuden tiedon valossa arvioida mikä vaihtoehto on kannatettavin.

Kemin Lintuharrastajat Xenus ry. Yhdistys toteaa, että suunniteltu sähkönsiirron nykyinen linjaus Simon, Kemin ja Keminmaan alueella on hyvä, eikä linjan alle jää linnuston kannalta arvokkaita pesimä- tai levähdysalueita. Linjan alle ei myöskään tietääksemme jää harvinaisten tai vähälukuisten lajien vakituisia pesäpaikkoja. Nykyinen linjavaihtoehto on mielestämme selvä parannus alkuperäiseen linjavaihtoehtoon verrattuna.

Sähkölinojen tietynmalliset tolpat ovat olleet paikoin suuri vaara oikosulun takia isoille petolinnuille lintujen laskeutuessa tolpan nokkaan. Vaarassa ovat olleet erityisesti merikotka, mutta myös maakotka, kalasääski ja huuhkaja. Olemme kiinnittäneet asiaan huomiota muun muassa Kemin Ajoksen tuulivoimalinjan rakennusvaiheessa.

Kemin Lintuharrastajat Xenus ry. edellyttääkin, että Suurhiekan sähkönsiirron linjatolpat ovat sellaisia, että isot petolinnut eivät aiheuta niissä oikosukuja ja tapata itseään.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Ympäristökeskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon uudesta reittivaihtoehdosta ja siihen saadut lausunnot ja mielipiteet hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot säilytetään ja arkistoidaan Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäjille. Lausunto on nähtävillä Kemin, Simon ja Keminmaan kunnanvirastoissa ja pääkirjastoissa sekä Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksessa (Veteraanikatu 1), myös sähköisenä osoitteessa www.ymparisto.fi -> alueelliset ympäristökeskukset -> Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus -> vireillä olevat YVA-hankkeet.

Luonnonsuojelupäällikkö

Eero Kaakinen

Ylitarkastaja

Tuukka Pahtamaa

TIEDOKSI

Kemin kaupunginhallitus
Kemin kaupungin pääkirjasto
Kemin kaupungin ilmoitustaulun hoitaja
Simon kunnanhallitus
Simon kunnan kirjasto
Simon kunnan ilmoitustaulun hoitaja
Keminmaan kunnanhallitus
Keminmaan kunnan kirjasto
Keminmaan kunnan ilmoitustaulun hoitaja
Lapin liitto
Lapin ympäristökeskus
Metsähallitus Pohjanmaan luontopalvelut
Metsähallitus Lapin luontopalvelut
Oulun yliopisto
Museovirasto
Lapin maakuntamuseo
Fingrid Oyj
Lapin lääninhallitus, sosiaali- ja terveystoimisto
Tiehallinto, Lapin tiepiiri
Metsäkeskus Lappi
Finavia Kemi-Tornion lentoasema
Lapin luonnonsuojelupiiri
Kemin Lintuharrastajat ry Xenus